

Επικίνδυνο το κινητό στο τιμόνι (Tara Parker-Pope, The New York Times)

Date : Ιανουαρίου 26, 2009

Τετραπλάσιες πιθανότητες εμπλοκής σε τροχαίο έχουν οι οδηγοί που τηλεφωνούν

Σε μερικές Πολιτείες των ΗΠΑ και σε πολλές πόλεις άλλων Πολιτειών, είναι παράνομο να μιλάει κάποιος στο κινητό του και παράλληλα να οδηγεί, κρατώντας, δηλαδή, το τιμόνι με το ένα χέρι και το τηλέφωνο με το άλλο. Ωστόσο, είναι απολύτως σύνηθες να ομιλεί χρησιμοποιώντας μια hands-free συσκευή που επιτρέπει την οδήγηση χωρίς να «δεσμεύει» τα χέρια. Πάντως, οι ειδικοί σήμερα επισημαίνουν ότι η συνομιλία έστω και με hands-free δεν συνεπάγεται μικρότερο κίνδυνο απ' ό,τι όταν κρατάμε ένα «κλασικό» κινητό τηλέφωνο στο χέρι. Γιατί, τελικώς, όπως λένε χαρακτηριστικά, το πρόβλημα όταν οδηγούμε δεν είναι στα χέρια μας, αλλά στο μυαλό μας.

«Δεν φταίει ότι τα χέρια σας δεν είναι στο τιμόνι», τονίζει ο δρ David Strayer, διευθυντής στο Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γνώσης στο Πανεπιστήμιο της Utah και διακεκριμένος ερευνητής για την ασφάλεια των κινητών τηλεφώνων. «Φταίει ότι το μυαλό σας δεν βρίσκεται στον δρόμο»...

Τώρα, η έρευνα του δρος Strayer έχει κερδίσει έναν ισχυρό σύμμαχο. Πρόσφατα, το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας, ο μη κερδοσκοπικός θεσμός που προώθησε τους νόμους για τη ζώνη ασφαλείας και για την απαγόρευση της οδήγησης υπό την επήρεια αλκοολούχων ποτών, απηύθυνε έκκληση για την αυστηρή απαγόρευση της χρήσης κινητού τηλεφώνου κατά την οδήγηση.

«Υπάρχει μια τεράστια παρεξήγηση: οι οδηγοί θεωρούν ότι όλα είναι μια χαρά όταν χρησιμοποιούν κινητό ασύρματο τηλέφωνο με hands-free», είπε η Janet Froestscher, πρόεδρος του Συμβουλίου Ασφαλείας. «Είναι η ίδια πρόκληση που είχαμε με τις ζώνες ασφαλείας και για την οδήγηση υπό την επήρεια αλκοολούχων ποτών - πρέπει να πείσουμε τα άτομα να σκέφτονται με τον ίδιο τρόπο και για τα κινητά τηλέφωνα».

Αργή αντίδραση

Εργαστηριακά πειράματα στα οποία γίνεται συνδυαστική χρήση προσομοιωτών, μελετών και στατιστικών στοιχείων κατατείνουν στο ίδιο: οδηγοί που μιλούν στο κινητό τηλέφωνο έχουν τετραπλάσιες πιθανότητες να εμπλακούν σε ένα τροχαίο ατύχημα - είναι το ίδιο επίπεδο κινδύνου που εμφανίζει κάποιος που οδηγεί υπό την επήρεια αλκοόλ.

Άλλες μελέτες υποδεικνύουν διάφορους παράγοντες λόγω των οποίων η χρήση κινητού κατά την οδήγηση είναι τόσο επικίνδυνη. Ανεξαρτήτως της συσκευής, οι τηλεφωνικές συνδιαλέξεις μονοπωλούν μεγάλο τμήμα της προσοχής μας και των δεξιοτήτων επεξεργασίας εικόνων που «συλλαμβάνει» το μάτι.

Πιθανότατα, μιλώντας στο τηλέφωνο δημιουργούνται νοητικές εικόνες οι οποίες «συγκρούονται» με την επεξεργασία του χώρου που απαιτείται για ασφαλή οδήγηση. Μελέτες οπτικής παρακολούθησης δείχνουν ότι ενώ οι οδηγοί ελέγχουν και στο «πλάι» του αυτοκινήτου, οι χρήστες κινητών τηλεφώνων έχουν την τάση μόνο να... ατενίζουν το δρόμο μπροστά.

Ακόμα, αποσπάται η προσοχή τους σε σημείο που το μυαλό τους να μην επεξεργάζεται πλέον πολλές από τις πληροφορίες οι οποίες προσπίπτουν στον αμφιβληστροειδή χιτώνα των ματιών, κάτι που οδηγεί σε πιο αργό χρόνο αντίδρασης, με ό,τι συνακόλουθο κατά τη διάρκεια της οδήγησης.

Στο Πανεπιστήμιο της Πολιτείας Utah, ο δρ Strayer και οι συνεργάτες του χρησιμοποιούν προσομοιωτές οδήγησης για να μελετήσουν τις επιπτώσεις της παράλληλης χρήσης κινητού τηλεφώνου. Το εσωτερικό ενός προσομοιωτή που είναι παρόμοιο με αυτό ενός οχήματος και ένας υπολογιστής επιτρέπουν στους ερευνητές να ελέγχουν τις συνθήκες οδήγησης. Από τους συμμετέχοντες στη μελέτη ζητείται να οδηγήσουν υπό διαφορετικές συνθήκες: ενώ συζητούν σε ένα τηλέφωνο που κρατούν στο χέρι ή σε ένα τηλέφωνο με «ελεύθερα» τα χέρια, ενώ συζητούν με ένα φίλο στο

διπλανό κάθισμα κι ακόμη, όταν έχουν καταναλώσει αλκοόλ σε σημείο που να θεωρούνται από νομικής άποψης μεθυσμένοι.

Αν και βρίσκονται στον προσομοιωτή, οι οδηγοί καλούνται να εκπληρώσουν απλές υποχρεώσεις, όπως να οδηγήσουν για μερικά μίλια σε εθνική οδό και να βρουν μια παρακαμπτήριο ή να ακολουθήσουν τοπικούς δρόμους, όπου πρέπει να φρενάρουν σε φανάρια ρύθμισης της κυκλοφορίας, να αλλάξουν λωρίδες και να έχουν την προσοχή τους στους πεζούς. Το πόσο γρήγορα οδηγούν, πόσο «σταθερά» παραμένουν στη λωρίδα τους, με ποια ταχύτητα οδηγούν καθώς και οι κινήσεις των ματιών τους παρακολουθούνται στενά μέσω μόνιτορ.

Οι ερευνητές είχαν επίσης τοποθετήσει ηλεκτρόδια στο κεφάλι των συμμετεχόντων για να παρακολουθούν και να μετρούν πώς κατεργάζονται τις πληροφορίες.

Αποσπών την προσοχή

Οι μελέτες αυτές έδειξαν ότι οι συζητήσεις στο κινητό τηλέφωνο αποσπών έντονα την προσοχή, σε σύγκριση με άλλες ομιλίες και δραστηριότητες στο εσωτερικό του αυτοκινήτου.

Κάποιος θα ισχυριζόταν ότι ακούγοντας συνομιλίες στο ραδιόφωνο, θα αποσυντονιζόταν η δεξιότητα της οδήγησής του κι όμως, δεν αποσυντονίζεται, αφού σχετικό τεστ έδειξε ότι οι οδηγοί ναι μεν θυμούνταν όλα όσα άκουσαν στο ραδιόφωνο, όμως η οδηγική τους συμπεριφορά δεν εμφάνισε «παρεκκλίσεις».

Παρομοίως, είναι εύκολο να «εξισώσεις» τη συζήτηση με ένα φίλο στο κινητό τηλέφωνο με τη συζήτηση με φίλο στο κάθισμα του συνοδηγού. Ωστόσο, μια επιστημονική ανακοίνωση που φιλοξενήθηκε τον περασμένο Δεκέμβριο στο περιοδικό *Journal of Experimental Psychology* απομυθοποίησε αυτήν την άποψη. Οι ερευνητές έβαλαν 97 οδηγούς σε προσομοιωτή, συμβουλευόντάς τους να οδηγήσουν μερικά

μίλια στον δρόμο και να σταματήσουν σε χώρο στάθμευσης για ανάπαυση. Μερικές φορές οι οδηγοί συζητούσαν σε ένα κινητό τηλέφωνο με ελεύθερα χέρια και άλλες συζητούσαν με ένα φίλο στο διπλανό κάθισμα.

Σχεδόν κάθε οδηγός με συνεπιβάτη βρήκε τον χώρο ανάπαυσης, εν μέρει επειδή ο συνεπιβάτης συχνά ενεργούσε σαν ένα δεύτερο ζευγάρι μάτια, ειδοποιώντας τον οδηγό για τη σωστή προσέγγιση. Αλλά μεταξύ αυτών που συζητούσαν στο κινητό τηλέφωνο, οι μισοί «έχασαν» την έξοδο...

(Πηγή: "Καθημερινή" 25/1/2009)